

A HANGSZERTANULÁST BEFOLYÁSOLÓ CSALÁDI TÉNYEZŐK

SZ-3

Szabó Norbert*, Földi Fanni, Józsa Krisztián*****

**Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem; MTA-MATE Kora Gyermekek Korcsoport*

***Szegedi Tudományegyetem, Neveléstudományi Doktori Iskola*

****Szegedi Tudományegyetem; Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem*

Kulcsszavak: hangszertanulás; családi háttér; szülők hatása

A szülők hangszeres játéka, hangszeres zenetanulása meghatározó a gyermekek hangszertanulása szempontjából (Creech & Hallam, 2003; Dell et al., 2014). Váradai és munkatársai (2022) kutatásai szerint a nagyobb mértékű szülői törődés nagyobb mértékű kultúrafogyasztást eredményez. A zenével foglalkozó tanulók hozzáállása, attitűdje a szülő-gyermek közötti interakcióra is visszavezethető (McPherson & Davidson, 2002, 2006). Kutatásunk célja a szülők zenei háttérének és a közös zenei programok összefüggésének vizsgálata volt hangszeren tanuló gyermekek körében. Kutatási kérdéseink: A hangszeren tanuló gyermekek szülei (1) játszanak valamilyen hangszeren, (2) szoktak otthon énekelni, zenét hallgatni, zenét ajánlani gyermekeiknek, (3) részt vesznek gyermekeikkel közösen koncerteken vagy zenés rendezvényeken? Az adatfelvételhez saját kérdőívet használtunk, amit 9–19 éves tanulók töltöttek ki. A vizsgálatban részt vevő diákok közül mindenki játszik hangszeren ($N = 138$), a fiúk aránya 41%. A tanulók 42%-ának legalább az egyik szülője, 18%-ának mindkét szülője játszik hangszeren. A hangszeren tanuló gyermekek szüleinek 74%-a rendszeresen hallgat valamilyen zenét otthon. A szülők által hallgatott zenéhez a tanulók többnyire pozitívan viszonyulnak, 49%-uknak tetszik, 32%-ának semleges, 18%-ának egyáltalán nem nyerte el tetszését. Ha a szülők hallgatnak otthon zenét, akkor jellemzően ajánlanak is a gyermeküknek ($r = 0,45$, $p < 0,01$). A szülők 69%-a rendszeresen ajánl gyermekének zenét meghallgatás céljából. Az otthoni éneklés a szülők 82%-ára jellemző. A tanulók 90%-a részt vesz a szüleikkel közös zenés eseményeken, melyek legtöbbször színház vagy opera látogatása, koncertek, szabadtéri és városi rendezvények. Szignifikáns különbség van a hangszeren játszó és a hangszeren nem játszó szülők között. Azok a szülők, akik játszanak hangszeren ($M = 1,33$, $SD = 1,33$) szignifikánsan többször ajánlanak zenét a gyermekeiknek ($t = -5,11$, $p < 0,01$), mint akik nem játszanak ($M = 0,69$, $SD = 0,68$). Az otthoni éneklés a hangszeren játszó szülőkre jellemzőbb ($t = 4,26$, $p < 0,01$). Azok a szülők, akik tanultak hangszeren játszani ($M = 2,46$, $SD = 1,04$), többször mennek a gyermekükkel közösen zenés rendezvényekre ($t = -2,52$, $p < 0,05$), mint akik nem játszanak hangszeren ($M = 1,99$, $SD = 1,12$). A zenés rendezvények közül a koncertek ($t = -2,72$, $p < 0,01$) és a fesztiválok ($t = -2,58$, $p < 0,05$) látogatása jellemzőbb a hangszeren játszó szülőkre. A közös koncert-élmények megléte azzal is összefügg, hogy a szülők szoktak-e zenét ajánlani a gyermeknek ($r = 0,25$, $p < 0,01$). A zenék ajánlása összefügg azzal is, hogy a tanulók mennyire szeretnek hangszeren játszani ($r = 0,19$, $p < 0,05$). Az eredmények alapján a hangszeren játszó szülőkre jellemzőbb, hogy gyermekeikkel több közös zenei élményben vesznek részt, több zenét ajánlanak, több zenei rendezvényre mennek el és többet is énekelnek otthon.

A kutatást a Magyar Tudományos Akadémia Közoktatás-fejlesztési Kutatási Programja, valamint a Szegedi Tudományegyetem Interdiszciplináris Kutatásfejlesztési és Innovációs Kiválósági Központ (IKIKK) Humán és Társadalomtudományi Klaszterének IKT és Társadalmi Kihívások Kompetenciaközpontja támogatta. A szerzők a Gyermekek fejlődés nyomon követését segítő mérőeszközök fejlesztése kutatócsoport tagjai.